

HROMOVENKO Viktoriia V.,

PhD, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Languages of Professional Communication of the International University; e-mail: gromovenkovikkos@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0001-6706-3231>

FRAMING CRISIS EVENTS IN AMERICAN MEDIA DISCOURSE: NOMINATION AND SPATIAL SCALING OF A WINTER STORM FERN

Summary. The interaction between nomination and spatial scaling as interrelated tools of crisis framing in media discourse is gaining increasing relevance and requires further linguistic investigation. Linguistic means play a key role in transforming a natural phenomenon into a socially significant crisis, shaping perceptions of its scale, level of threat, and potential consequences. The aim of the article is to identify the linguistic mechanisms of framing crisis events through the analysis of nomination and spatial scaling of the winter storm *Winter Storm Fern* in American media discourse. The research material comprises publications from American media of different ideological and genre orientations (conditionally neutral, liberal-democratic, and narrative-tabloid) covering *Winter Storm Fern* (January 2026). The corpus includes a selection of texts representing various models of interpreting a crisis event in American media discourse. The methodological framework is based on a cognitive-discursive approach, elements of critical discourse analysis, and linguistic analysis of semantic and pragmatic mechanisms of media representation. The analysis shows that nomination functions as a mechanism of primary categorization of an event, whereby a natural phenomenon shifts into the semantic domain of emergency, danger, and social significance. Spatial scaling ensures the discursive expansion of the crisis into a large-scale social problem. The study reveals the systematic use of spatial construction strategies such as territorial expansion, multiregionality, demographic overlay, and infrastructural spatiality. These mechanisms shape the perception of the scale and social significance of the event in media discourse. It is concluded that the framing of crisis events in media discourse has a distinctly linguistic nature and is demonstrated through the coordinated interaction of semantic and pragmatic mechanisms that determine the boundaries, intensity, and social consequences of a crisis in audience perception.

Keywords: framing, crisis event, nomination, spatial scaling, media discourse, linguistic analysis, English.

Статтю прийнято 05.03.2026

Статтю затверджено до публікації 10.04.2026

Дата публікації 25.05.2026

УДК 811.161.2:276.6:61:32

<https://doi.org/10.18524/2307-4558.2026.45.357825>

Це стаття відкритого доступу
за ліцензією CC BY-NC 4.0

КУНЬЧ Зоряна Йосипівна

кандидат філологічних наук, доцент, директор навчально-наукового інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка»; вул. С. Бандери, 12, Львів, 79013, Україна;

e-mail: zoriana.y.kunch@lpnu.ua;

<https://orcid.org/0000-0002-8924-7274>

ФУНКЦІЙНЕ НАВАНТАЖЕННЯ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У ВОЄННОМУ НАРАТИВІ ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІЙ АНАЛІТИЦІ

Анотація. Здійснено лексико-семантичний аналіз вибраних з медійного дискурсу мікроконтекстів з детермінованими лексемами *інфекція, симптом, хвороба, пульс* з метою дослідити їхнє функційне навантаження у воєнному наративі та суспільно-політичній аналітиці. Експериментальним полем для лінгвістичного аналізу обрано Загальний регіонально-анотований корпус української мови (GRAC). У GRAC v.18 створено підкорпус «Новини_2022», у результаті аналізу якого виокремлено 8 390 цитат з аналізованими лексемами, що стало матеріалом для цієї розвідки. Застосування контекстного аналізу уможливило виявити приклади детермінування аналізованих лексем, з ясувати їхню сполучуваність у мікроконтекстах, простежити семантичні трансформації. Загалом виокремлено 2,08 % цитат, у яких аналізовані лексеми зазнали семантичних трансформацій та перейшли в тематичне поле воєнного наративу та суспільно-політичної аналітики. Матеріали дослідження дають змогу простежити два основні комунікативні завдання, які реалізують детерміновані медичні лексеми в соціо-політичному дискурсі. 1) Структурування абстрактних думок. Механізм реалізації цього завдання вкладається в парадигму концептуальної метафори і ґрунтується на виокремленні та підсиленні окремих семантичних нюансів детермінованих лексем і накладанні цих важливих для автора сем на значення зіставлюваного об'єкта, отож у такому разі спостерігаємо певні семантичні модифікації терміної лексики. Концептуальна метафора «суспільства/держави як організму» стає домінуючою, а медичні лексеми перетворюються на інструмент дегуманізації агресора та аналізу воєнних реалій. 2) Досягнення художньої досконалості, експресивності викладу. У досліджуваних джерелах спостерігаємо чимало яскравих прикладів тропейчного застосування детермінацій для підсилення емоційного впливу на читача: епітети, метафори, метонімії, антитези тощо. Констатовано, що публіцистичний стиль літературної мови ефективно залучає детерміновану лексику, автор за власним задумом трансформує її семантику з метою акцентувати на окремих важливих для реалізації його комунікативної мети семах і досягти таким чином точності, влучності, виразності висловлювання, а також спричинити певний емотивний вплив на читачів.

Ключові слова: термін, семантика, лексема, детермінування, сема, метафора, епітет.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. Лексико-семантична система мови є гетерогенною структурою, що динамічно трансформується під дією екстралінгвальних чинників, серед яких в нинішніх українських реаліях найвагомішим є чинник війни. Слушно зауважено в монографії «Система та структура української мови у функціонально-стильовому вимірі», що «зміни в когнітивному просторі функціонування мови – його розширення, поглиблення й переорганізація – спричинені розвитком суспільства, потребою мовців означити нові реалії, поняття або нові аспекти уже відомих понять, їхні нові конотації й оцінки, ословити нові мовні та культурні стереотипи в свідомості спільноти» [4, с. 100]. Сучасний стан лінгвосистеми характеризується нівелюванням міжстильових меж, що інтенсифікує процеси детермінування – експансії спеціальних одиниць у неспеціальні типи дискурсу. Оскільки переміщення терміна в новий контекст спричиняє трансформацію його семантики, аналіз функціонування спеціальної лексики поза межами наукового стилю є актуальним вектором лінгвістичних розвідок.

Аналіз досліджень проблеми. Проблеми детермінування в сучасному медійному дискурсі порушено в низці лінгвістичних досліджень. Дослідники звертають увагу на різні аспекти коректності використання термінової лексики в медіатекстах. Так, у розвідці Христини Дацишин проаналізовано способи впровадження в публіцистичний текст мистецьких термінів та професійної лексики, подано практичні рекомендації щодо їх використання у загальнополітичних медіа [3]. Окремі дослідження присвячено виявленню особливостей застосування термінів із різних наукових сфер на прикладі матеріалів вітчизняних ЗМІ [8]. Інша група досліджень акцентує увагу на вивчення семантико-стилістичних трансформацій детермінованих лексем у медіатекстах. Певним аспектам цієї проблематики присвячено працю Антоніни Григораш, яка на прикладі української періодики 90-х років ХХ ст. розглядає функціонування суспільно-політичних термінологічних фразеологізмів як інструментів політичної полеміки [2]. Стилістичний потенціал детермінованих лексем висвітлено на матеріалі праці Ліни Костенко «Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала» [6], також проаналізовано вживання термінологічної лексики на сторінках окремих періодичних видань [10], звернено увагу на детермінування як чинник інтелектуалізації українського мовного простору [5], досліджено мистецьку термінологічну лексику в газетному тексті на матеріалі газет «Дзеркало тижня», «Газета по-українськи», «Високий замок», «Скриня» [9], окреслено функційні особливості терміна в публіцистичному стилі на прикладі терміна *резонанс* [7]. Проте досі не досліджено функційного навантаження медичних термінів у воєнному наративі та суспільно-політичній аналітиці.

Мета цієї розвідки – виявити функційні характеристики медичних термінів, які набули значного поширення в сучасному медійному дискурсі (*інфекція, симптом, хвороба, пульс*), у воєнному наративі та суспільно-політичній аналітиці. Для досягнення означеної мети буде реалізовано такі **завдання**: 1) здійснити вибирання цитат із використанням лексем *інфекція, симптом, хвороба, пульс* в українських новинних ресурсах 2022 року; 2) виявити когнітивно-стилістичні механізми, що зумовлюють переосмислення терміна в неспеціальному контексті; 3) визначити прагматичні функції детермінованих лексем як засобу експресивізації та оцінності.

Емпіричну основу статті становить корпусний матеріал сучасного українського медійного дискурсу, відібраний із Генерального регіонально анотованого корпусу української мови (GRAC) – одного з найрепрезентативніших ресурсів для дослідження сучасної української мови в її жанровій, стильовій та регіональній варіативності. Використання корпусного підходу зумовлено потребою системного аналізу мовних одиниць у широкому масиві автентичних текстів, що забезпечує об'єктивність результатів, статистичну верифікованість спостережень та можливість простежити актуальні тенденції в публічному мовленні. Для забезпечення синхронного зрізу мовних процесів у GRAC v. 18 створено підкорпус «Новини_2022», до якого увійшли, зокрема, такі відомі онлайн-ЗМІ, як «Unian.net», «LB.ua», «Громадське телебачення», «Zaxid.net», «Європейська правда», «Житомир.info», «Мілітарний», «День», «Українська правда», «Новини Хмельницького «Є»», «Високий замок» [GRAC]. З підкорпусу виокремлено 1076 цитат із лексемами *інфекція, 1817 – симптом, 5399 – хвороба, 98 – пульс*, які слугували матеріалом для цієї роботи.

Методика дослідження. Основним методом лінгвістичного дослідження вжитку детермінованих лексем у новинних ресурсах є контекстний аналіз, застосування якого допомогло виявити приклади детермінування аналізованих лексем, з'ясувати їхню сполучуваність у мікроконтекстах, простежити семантичні трансформації. Водночас ми поєднували в цьому дослідженні і дистрибутивний аналіз мовних явищ, за яким поділ мовних одиниць і розуміння їхніх властивостей розглядали на основі їхнього виокремлення в певних фразах. Дистрибутивне моделювання уможливило висвітлити функціонування слова та його сполучуваність. Також у цьому дослідженні застосовано дедуктивний підхід, завдяки якому

виокремлено лексичний інвентар, а саме вживання детермінованих лексем в їхньому контекстуальному вияві; індуктивний метод дав змогу узагальнити результати конкретних спостережень і показати загальну картину використання детермінованих лексем в українських новинних ресурсах з різною комунікативною метою.

Виклад основного матеріалу. Кількісний аналіз виявив, що кожна з аналізованих лексичних одиниць зазнає детермінування різних рівнів – від функційного, за якого термінне значення повністю зберігається, до семантико-стилістичного, за якого термін «втрачає свої дефінітивні ознаки, набуває нового відтінку значення, а також стає елементом художнього засобу (тропа, стилістичної фігури)» [Фаріон, Куньч, Васишин, Микитюк, Ментинська, 2020, с. 93]. Проте інтенсивність семантичних трансформацій в медіаконтексті варіюється. Лексема *хвороба* демонструє відносну стабільність із домінуванням номінативної функції. Лексеми *симптом* та *інфекція* посідають перехідну позицію, поєднуючи медичне ядро з інтерпретативними моделями соціальної діагностики. Найвищий рівень трансформації зафіксовано для лексеми *пульс*, яка функціонує переважно як символічний маркер колективного стану. Загалом виокремлено 2,08 % мікроконтекстів, у яких аналізовані лексеми зазнали семантичних трансформацій та перейшли в тематичне поле воєнного нарративу та суспільно-політичної аналітики.

Матеріали нашого дослідження дають змогу простежити два основні комунікативні завдання, яке реалізують детерміновані медичні лексеми в соціо-політичному дискурсі. **Перше комунікативне завдання – структурування абстрактних думок.** Досліджуваний матеріал демонструє контексти, в яких аналізовані лексеми сприяють влучності відтворення авторської думки, дають можливість акцентувати увагу читача на важливих для сприйняття його думки семах. Механізм реалізації цього завдання вкладається в парадигму концептуальної метафори, яку сформулювали Джордж Лакофф і Марк Джонсон: «Суть метафори полягає в розумінні та сприйманні одних речей через інші» (переклад власний – З. К.) [12, с. 5]. Він ґрунтується на виокремленні та підсиленні окремих семантичних нюансів детермінованих лексем і накладанні цих важливих для автора сем на значення зіставляваного об'єкта, отож у такому разі спостерігаємо певні семантичні модифікації термінної лексики. Семантико-стилістичний аналіз вибірки свідчить про формування в медійному дискурсі специфічного лексико-семантичного блоку, який можна визначити як «військово-політична патологія». Концептуальна метафора «суспільства/держави як організму» стає домінантною, а медичні лексеми перетворюються на інструмент дегуманізації агресора та аналізу воєнних реалій.

Розгляньмо на кількох прикладах:

А) «Як Москва приховує свою війну за “спеціальною військовою операцією”, так вона приховує свій фашизм за кампанією викорінення “нацистів” в Україні. Тімоті Снайдер, професор Єльського університету, виявляє *характерні симптоми*: “Люди не згодні, часто люто, з тим, що таке фашизм, – написав він нещодавно в *NewYorkTimes*, – але сьогоднішня Росія відповідає більшості критеріїв” («Наші гроші») [Тут і далі цитати взято з корпусу “GRAK”, в дужках зазначаємо назву видання] – лексему *симптом* використано для опису внутрішніх руйнівних процесів у державі-агресорі, що подаються як ознаки «невиліковної хвороби»;

Б) «Я розумію, що багато людей в оточенні президента Російської Федерації, вони саме *хворі через це завищення амбіцій, нерозуміння і неповагу до міжнародного права*, просто до життя людей», – сказав Президент України, додавши, що саме ця *хвороба небезпечна для нашої держави*, а все інше – балачки» («LB.ua») – використання лексем *хвороба*, *хворий* сприяє вираженню характеристики ознак ерозії московських еліт.

Домінантною моделлю метафоризації лексеми *симптом* є перенесення медичного поняття *симптом* до сфери політики та державного управління та надання їй семи «індикатор соціально-політичної патології». Виникають мікроконтексти, в яких реалізується концептуальна метафора за моделлю «суспільство як організм»: *симптом кризи, симптом фінансового здоров'я міста, симптом деградації*. У таких мікроконтекстах лексема *симптом* функціонує як мовний інструмент діагностики «нездоров'я» системи, сигнал деградації інституцій або узурпації влади, приміром у такому мікроконтексті: «Заклики повернення “години запитань” можуть бути *симптомом* іншої парламентської недуги – зменшення суб'єктності Верховної Ради загалом та опозиції зокрема» («LB.ua»). Найвіддаленішою семантичною трансформацією лексеми *симптом* є вживання її в сучасному медійному дискурсі як синоніма до лексем *проблема/ознака*. Відтак цю лексему використано для критики поверхових рішень і наголошення на необхідності системних змін. Показовим є такий мікроконтекст: *ми маємо боротися із самою проблемою, а не з симптомами*. Цей тип вживання демонструє, що медична логіка “наслідок – причина” стає універсальним

когнітивним шаблоном пояснення соціальних процесів. Наголосимо, що хоча в більшості мікроконтекстів зберігається негативне забарвлення (симптом як ознака зла), спостерігаємо поодинокі випадки меліорації (поліпшення значення), де *симптом* стає ознакою одужання або успіху, отож відбувається повна трансформація його семантики від негативного до позитивного контексту.

Найпоказовішою тенденцією сучасного медійного мовлення є перенесення лексеми *хвороба* на сферу суспільних явищ, де вона позначає корупцію, авторитаризм, соціальну деградацію, інформаційні загрози, моральні кризи. Лексема *хвороба* стає універсальним образом патології системи, а суспільство постає як організм, що потребує лікування. Ця модель активно підтримує риторіку реформ, очищення, оздоровлення держави. У культурному дискурсі лексема *хвороба* набуває семантики травми й колективного болю. Вона може позначати не лише фізичний стан, а й символічний досвід війни, втрати, руйнування соціальних зв'язків. Завдяки використанню лексеми *хвороба* автор має змогу драматизувати ситуацію, легітимувати втручання, формувати образ ворога, мобілізувати суспільство. Коли певне явище названо *хворобою*, воно автоматично потрапляє в рамку, де наявні семи 'лікування', 'боротьба', 'оздоровлення', завдяки чому мікроконтекст має високий переконувальний потенціал. Отож медіа використовують лексему *хвороба* як універсальну концептуальну метафору кризових явищ, що забезпечує інтерпретацію соціальної реальності через модель патології, загрози й потреби 'оздоровлення'. Наприклад: «Ми вже стали свідками наслідків просування меседжів про те, що “Донбас годує всю Україну”. У Харкова є власна “хвороба”: міф про “першу столицю”» («LB.ua») – метафоричне зіставлення небезпечних інформаційних нарративів з медичним тематичним полем «матеріалізує» наше розуміння загрозовості цих процесів та увиразнює зміст мікроконтексту.

У разі метафоризації лексеми *інфекція* на сферу суспільних процесів цією лексемою позначають корупцію, ненависть, пропаганду, паніку, радикалізацію. Як можна спостерегти, так формується концептуальна модель «соціальна проблема як інфекція», що поширюється через контакти, інформаційні мережі або політичні механізми. Ця метафора є особливо продуктивною в кризових нарративах, оскільки дозволяє представити суспільні явища як небезпечні, заразні й такі, що потребують ізоляції або «лікування». У воєнному контексті лексема *інфекція* може набувати значення руйнівного проникнення агресії в соціальний організм. Медіа використовують цю одиницю для опису війни як процесу, що вражає *інфекцією* життя, культуру, пам'ять і психологічний стан суспільства, до прикладу: «Виходить, що НАТО та холодна війна ніби імперію зла розвалили, але ідеологічне ядро залишилося, яке фактично, як шматок *інфекції*, знову зробило набряк. І зараз себе проявляє. За ідеєю цей набряк мав би просто зникнути. Бо наша боротьба зі зброєю в руках, економічна війна, яку розгорнув цивілізований світ, дає усвідомлення, що з Росією має бути так само, як із нацизмом» (газета «День»).

Лексема *пульс* в аналізованому матеріалі набуває семантики універсального показника стану соціального організму. Її використання в медійному мовленні демонструє, що медична логіка діагностики переноситься на опис політичних, економічних і культурних процесів, формуючи образ суспільства як системи, яку можна «прослухати», «перевірити» й «оцінити її стан» за *пульсом*. Наприклад: «Тому ситуація нормалізувалась», – сказав експерт. Він зазначив, що найближчого місяця ринок остаточно стабілізується. “Ринок *знайшов свій пульс*, він *знайшов той ритм*, в якому треба працювати” («Unian.net») – завдяки введенню до контексту лексеми *пульс* досягнуто увиразнення семи 'нормальна життєдіяльність', перенесеної на соціально-економічний контекст. Також спостережено, що на відміну від лексем загрози (*хвороба*, *інфекція*), *пульс* формує дискурс життя й стійкості, завершуючи медичну рамку дослідження образом суспільства як організму, що продовжує «боротися» навіть у кризі.

Друга важлива функція детермінованих медичних лексем у воєнному нарративі та суспільно-політичній аналітиці – це досягнення художньої досконалості, експресивності викладу. У досліджуваних джерелах спостерігаємо чимало яскравих прикладів тропейного застосування детермінованих лексем для орнаментативної мовлення, підсилення емоційного впливу на читача.

Найяскравішим прикладом художнього осмислення медичних термінів у медіадискурсі є увиразнення їх завдяки поєднанню з означеннями-епітетами, що підсилює оцінну інтерпретацію детермінованих лексем. Приміром, лексема *симптом* у досліджуваних матеріалах поєднується з такими оригінальними епітетами: *поганий*, *яскравий*, *загрозливий*, *страшний*, *сильніший*, *простий*, *складний*, *здоровий*, *різноманітний*, *несильний*, *тонкий*, *красномовний*, *невтішний*, *найлегший*, *традиційний*, *неочікуваний*, *незручний*,

надзвичайний, м'який, невеликий, справжній, гірший, обнадійливий, знайомий, найновіший, унікальний, найважливіший, дрібний, найвідоміший тощо: «Найболючішим симптомом, проте, залишається прагнення наших співгромадян зрозуміти, пробачити і виправдати агресора» («LB.ua»).

Завдяки поєднанню медичних детермінованих лексем із не притаманними для наукового дискурсу лексемами творяться оригінальні **метафори**. Приміром, нетипові сполучення з дієсловами сприяють виникненню таких метафор: «Хвороба сколихнула світову економіку і *перевантажила* системи охорони здоров'я» («LB.ua»); «На кожний колективний запит знаходиться свій “шарлатан”. Але йому, аби доп'ястися влади, потрібно *стимулювати* “пульс натовпу”»; роздмухати вогники заздрости, нетерпимости, ненависти» («Україна молода»). Нетипові сполучення з іменниками спричинюють виникнення таких, приміром, метафор: «З погляду парадигмального переходу, політична нестабільність, економічна криза, зовнішньополітичні загрози, соціальна напруга, демографічний провал і навіть втрата суб'єктності – це все лише *симптоми драми* “Крах України епохи модерну”, що наближається до свого завершення» («Дзеркало тижня»); «Держкіно намагається знищити одну з найстаріших і найуспішніших інституцій у сфері кіно. Але не тільки. Цей демонтаж – лише один *симптом недолугої політики Держкіно*» («LB.ua») – через метафоризацію детермінованих лексем досягнуто не лише влучного накладання медичної термінології на суспільно-політичний контекст, що сприяє глибшому осмисленню ідеї, а й створює виразний сатиричний ефект.

Матеріали нашого дослідження виявили також приклади **метонімії**, що виникає завдяки накладання медичних детермінованих лексем на суспільно-політичний дискурс, як у такому прикладі: «Донбас, Азов і Маріуполь – це *симптоми проблем*. Ми маємо боротися із самою проблемою, а не з *симптомами*. Проблема – це Росія сама по собі і російське суспільство» («Високий замок») – у цьому мікроконтексті географічні назви (Донбас, Азов, Маріуполь) переносяться з площини топографії у площину клінічної картини, що допомагає осмислити те, що війна на конкретних територіях – це лише зовнішній прояв глибинної патології; підсилену **антитезою** лексему *Росія* подано як дефектну сутність або джерело зараження. Відтак емоційний біль від втрат (Маріуполь, Азов) трансформується в раціональне розуміння причини – екзистенційної загрози з боку російського суспільства.

Особливу художню виразність демонструють приклади **розгорнутої художньої метафори**, в яких поєднується кілька медичних детермінованих лексем, які посилюють накладання медичного і суспільно-політичного семантичних полів: «У Зеленського вказали на *важливий симптом важкої хвороби Росії*. Кожен окупант, нагороджений у РФ, вже є у списку військових злочинців, поділився радник керівника Офісу президента» («Unian.net»); «Будапештський меморандум – це *хвороба*, якою Україна давно і хронічно ускладнюється. Основними *симптомами “будапештського синдрому”* є глибока криза системи національної безпеки і оборони при повній ілюзії захисту, неадекватне сприйняття російської збройної агресії, спроби зрозуміти і виправдати агресивні дії проти України» («LB.ua»).

Ще один яскравий приклад художнього осмислення медичних термінів – **фразеологізація** їх. Констатуємо наявність у медіадискурсі, приміром, таких сталих словосполук з лексемою *пульс*: *тримати руку на пульсі* (бути в курсі всіх змін, контролювати ситуацію, оперативно реагувати на новини), *пульс дня / тижня* (назва рубрики або добірки головних новин), *відчутти пульс часу* (розуміти сучасні тренди та запити суспільства), *пульс ринку* (аналітика поточного стану попиту, пропозиції та цін), *слабкий пульс економіки* (метафора застою, рецесії або низької ділової активності), *пульс інвестицій* (інтенсивність вливання капіталу в певну галузь.), *пульс реформ* (моніторинг того, як просуваються зміни в країні), *пульс громади* (висвітлення життя місцевого самоврядування, запитів звичайних людей), *електоральний пульс* (динаміка рейтингів політиків перед виборами), *пульс міста* (про нічне життя, фестивалі, культурні заходи та загальну атмосферу мегаполіса), *музичний пульс* (ритмічна характеристика треку або огляд новинок шоубізнесу) тощо.

Констатуємо, що вмиле використання медичних детермінованих лексем у функції художніх засобів сприяє подальшому збагаченню палітри мовних фігур і тропів та засвідчує високий інтелектуальний рівень мовців.

Висновки та перспективи дослідження. На основі проведеного аналізу семантичних трансформацій медичних детермінованих лексем *інфекція, симптом, хвороба, пульс* у медійному дискурсі 2022 р. можна дійти таких висновків:

1. Висока концентрація вживань у 2022 році (особливо в ресурсах на кшталт *LB.ua* та *Unian.net*) аналізованих термінів доводить, що медичні детерміновані лексеми стали опорним

пунктом медійного нарративу про війну, даючи можливість структурувати складні геополітичні події в зрозумілу для масового читача модель «хвороба – ознаки – фінал». Досліджувані одиниці зазнають інтенсивної ресемантизації, вони втрачають свою нейтральну денотацію (медичний показник) і набувають стійких негативних конотацій, стаючи засобом вербальної агресії та інструментом дегуманізації політичних процесів супротивника. У воєнному контексті аналізовані лексеми слугують для означення руйнівного проникнення агресії в соціальний організм. Медіа використовують ці одиниці для опису війни як процесу, що «інфікує» життя, культуру, пам'ять і психологічний стан суспільства.

2. Залучення медичних термінів до медійного дискурсу у воєнному нарративі та суспільно-політичній аналітиці сприяє досягненню принаймні двох результатів:

а) змістова ясність, точність – детерміновані лексеми завдяки семантичним трансформаціям дають змогу структурувати абстрактні думки, матеріалізувати їх; медичні детерміновані лексеми виступають виразними маркерами для означення хаосу, поразок або морального краху, надаючи публіцистичному тексту вигляду нейтрального експертного висновку.

б) експресивність, художня досконалість – залучення детермінованої лексики до складу тропів сприяє орнаментативності мовлення, виявляє авторське ставлення до названих об'єктів і врешті-решт насичує текст експресією.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в потребі проаналізувати функційне навантаження інших тематичних груп детермінованих лексем у сучасному медійному дискурсі.

Л і т е р а т у р а

1. Генеральний регіонально анотований корпус української мови (GRAC) (2017–2024). URL: <https://www.uacorporus.org/Kyiv/ua> (дата звернення: 26.02.2026).

2. Григораш, А. (2000). Індивідуально-авторське використання суспільно-політичної термінології фразеологічного характеру як засіб політичної полеміки (на матеріалі преси України 90-х років). Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології», № 402, с. 337–341.

3. Дацишин, Х. (2018). Мистецька термінологія і професійна лексика в загальнополітичних медіа: способи впровадження в текст і особливості використання. Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика, вип. 43, с. 227–233. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Jur_2018_43_31 (дата звернення: 16.01.2026).

4. Карпіловська, Є. А., Кислюк, Л. П., Клименко, Н. Ф. (2024). Система та структура української мови у функціонально-стильовому вимірі: монографія. Київ: Інститут української мови НАН України, 351 с. URL: https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2024/02/MONOGRAFIYA_strukturalisty.pdf (дата звернення: 16.01.2026).

5. Куньч, З. Й. (2024). Детермінування як чинник інтелектуалізації українського мовного простору. Український смисл: збірник наукових праць, вип. 1, с. 86–94. <https://doi.org/10.15421/462409>

6. Куньч, З. Й. (2024). Стилістична роль детермінованої лексики в публіцистичному стилі (на матеріалі статті Ліни Костенко «Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала»). Alfred Nobel University Journal of Philology, вип. 1 (27), с. 206–219. <https://doi.org/10.32342/2523-4463-2024-1-27-14>

7. Куньч, З. Й. (2025). Функційні особливості терміна в публіцистичному стилі української літературної мови (на прикладі терміна «резонанс»). Термінологічний вісник, вип. 8, с. 432–439. <https://doi.org/10.37919/2221-8807-2025-8-39>

8. Писарська, Н. В., Гомон, А. М., Заверющенко, М. П. (2023). Наукова термінологія у сучасній публіцистиці: особливості застосування. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, т. 34 (73), № 1, ч. 2, с. 187–192. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.1.2/30>

9. Поліщук, Н. (2012). Мистецька термінологічна лексика в газетному тексті (на матеріалі газет «Дзеркало тижня», «Газета по-українськи», «Високий замок», «Скриня»). Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології», вип. 733, с. 216–222.

10. Туровська, Л. (2007). Термінологічна лексика на сторінках періодичних видань. Українська мова, вип. 2, с. 33–41.

11. Фаріон, І. Д., Куньч, З. Й., Васишин, І. П., Микитюк, О. Р., Ментинська, І. Б. (2020). Термінологічна актуалізація української мовної дійсності: монографія. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 232 с.

12. Lakoff, G., Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago; London: University of Chicago Press.

R e f e r e n c e s

1. Datsyshyn, Kh. (2018). Mystetska terminolohiia i profesiina leksyka v zahalnopolitychnykh media: sposoby vprovadzhennia v tekst i osoblyvosti vykorystannia [Artistic terminology and professional vocabulary in general political media: methods of introduction into the text and features of use]. Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: Zhurnalistyka [Lviv University Bulletin. Series: Journalism]. 43, 227–233. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Jur_2018_43_31 (16.01.2026) (in Ukrainian).

2. Farion, I. D., Kunch, Z. I., Vasylyshyn, I. P., Mykytiuk, O. R., & Mentynska, I. B. (2020). *Terminolohichna aktualizatsiia ukraïnskoi movnoi diïsnosti [Terminological actualization of Ukrainian linguistic reality: monograph]*. Lviv: Halytska Vydavnycha Spilka (in Ukrainian).

3. Hryhorash, A. (2000). Indyvidualno-avtorske vykorystannia suspilno-politychnoi terminolohii frazeolohichnoho kharakteru yak zasib politychnoi polemiky (na materialy presy Ukrainy 90-kh rokiv) [Individual author's use of socio-political terminology of a phraseological nature as a means of political polemics (based on materials from the Ukrainian press of the 1990s)]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika". Serii "Problemy*

ukrainskoi terminologii” [Bulletin of the National University “Lviv Polytechnic”. Series “Problems of Ukrainian Terminology”], 402, 337–341 (in Ukrainian).

4. Karpilovska, Ye.A., Kysliuk, L.P., Klymenko, N.F. (2024). *Systema ta struktura ukraïnskoi movy u funktsionalno-stylovomu vymiri: monohrafiia* [The system and structure of the Ukrainian language in the functional-stylistic dimension: monograph]. Kyiv: Instytut ukraïnskoi movy NAN Ukrainy. URL: https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2024/02/MONOGRAFIYA_strukturalisty.pdf (16.01.2026) (in Ukrainian).

5. Kunch, Z. I. (2024a). Determinuvannia yak chynnnyk intelektualizatsii ukraïnskoho movnoho prostoru [Determination as a factor in the intellectualization of the Ukrainian linguistic space]. *Ukraïnskyi smysl: zbirnyk naukovykh prats* [Ukrainian meaning: a collection of scientific works]. 2024a, 1, 86–94. URL: <https://doi.org/10.15421/462409> (23.01.2026) (in Ukrainian).

6. Kunch, Z. I. (2024b). Stylistychna rol determinovanoi leksyky v publitsystychnomu styli (na materiali statti Liny Kostenko “Humanitarna aura natsii, abo Defekt holovnoho dzerkala”) [The stylistic role of deterministic vocabulary in the journalistic style (based on the article by Lina Kostenko “The Humanitarian Aura of the Nation, or the Defect of the Main Mirror”)]. *Alfred Nobel University Journal of Philology*, 1 (27), 206–219. URL: <https://doi.org/10.32342/2523-4463-2024-1-27-14> (23.01.2026) (in Ukrainian).

7. Kunch, Z. I. (2025). Funktsiini osoblyvosti termina v publitsystychnomu styli ukraïnskoi literaturnoi movy (na prykladi termina rezonans) [Functional features of the term in the journalistic style of the Ukrainian literary language (using the example of the term resonance)]. *Terminolohichnyi visnyk* [Terminological Bulletin], 8, 432–439. URL: <https://doi.org/10.37919/2221-8807-2025-8-39> (23.01.2026) (in Ukrainian).

8. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by*. Chicago & London: University of Chicago Press, 1980.

9. Polishchuk, N. (2012). Mystetska terminolohichna leksyka v hazetnomu teksti (na materiali hazet “Dzerkalo tyzhnia”, “Hazeta po-ukraïnsky”, “Vysokyi zamok”, “Skrynia”) [Artistic terminological vocabulary in newspaper text (based on materials from the newspapers “Dzerkalo Tyzhnia”, “Gazeta po-ukraïnsky”, “Vysokyi zamok”, “Skrynia”)]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska politekhnika”. Seriiia “Problemy ukraïnskoi terminologii”* [Bulletin of the National University “Lviv Polytechnic”. Series “Problems of Ukrainian Terminology”], 733, 216–222 (in Ukrainian).

10. Pysarska, N. V., Homon, A. M., Zaveriushchenko, M. P. Naukova terminolohiia u suchasniï publitsystytsi: osoblyvosti zastosuvannia [Scientific terminology in modern journalism: features of application]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriiia: Filolohiia. Zhurnalistyka* [Academic Notes of V. I. Vernadsky TNU. Series: Philology. Journalism], 2023, 34 (73), № 1(2), 187–192. URL: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.1.2/30> (23.01.2026) (in Ukrainian).

11. Shvedova, M., von Waldenfels, R., Yarygin, S., et al. (2017–2024). *Heneralnyi rehionalno anotovanyi korpus ukraïnskoi movy (HRAK)* [General Regionally Annotated Corpus of the Ukrainian Language]. [Data set]. <http://www.uacorpus.org/> (26.02.2026) (in Ukrainian).

12. Turovska, L. (2007). Terminolohichna leksyka na storinkakh periodychnykh vydan [Terminological vocabulary on the pages of periodicals]. *Ukraïnska mova* [Ukrainian language], 2, 33–41 (in Ukrainian).

KUNCH Zoriana

PhD (Philology), Associate Professor

Lviv Polytechnic National University, Head of the Institute of the Humanities and Social Sciences

e-mail: zoriana.y.kunch@lpnu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-8924-7274>

FUNCTIONAL ROLE OF MEDICAL TERMS IN WAR NARRATIVES AND SOCIO-POLITICAL ANALYSIS

Summary. This study presents a lexical-semantic analysis of selected microcontexts from media discourse containing the lexemes infection, symptom, disease, and pulse, with the aim of examining their functional role in war narratives and socio-political analysis. The empirical basis for the linguistic analysis is the General Regionally Annotated Corpus of the Ukrainian Language (GRAC). Within GRAC v.18, a subcorpus titled “News_2022” was compiled. Its analysis yielded 8,390 citations containing the target lexemes, which constitute the material for this study. Contextual analysis made it possible to identify cases of semantic reinterpretation of the analyzed lexemes, examine their patterns of collocation in specific contexts, and trace their semantic transformations. Overall, 2.08% of the citations demonstrate semantic shifts whereby the analyzed lexemes move into the thematic domain of war narratives and socio-political analysis. The research reveals two principal communicative functions performed by medical lexemes in socio-political discourse. First, they serve as a means of structuring abstract concepts. The mechanism underlying this function aligns with the framework of conceptual metaphor, which involves highlighting particular semantic features of medical lexemes and projecting these features onto the meaning of another object. In such cases, the terminology undergoes semantic modification. The conceptual metaphor “society/state as an organism” emerges as dominant, while medical vocabulary becomes an instrument for the dehumanization of the aggressor and for the interpretation of wartime realities. Second, these lexemes contribute to expressiveness and stylistic impact. The analyzed sources provide numerous examples of the figurative use of medical terminology, including epithets, metaphors, metonymies, antitheses, and other rhetorical devices that intensify the emotional effect on the reader. The study concludes that the journalistic style of literary language actively incorporates medical terminology, with authors deliberately transforming its semantic scope in order to emphasize specific semantic features relevant to their communicative intentions. This enables greater precision, expressiveness, and rhetorical impact, while also producing a distinct emotive influence on readers.

Keywords: term, semantics, lexeme, determinization, seme, metaphor, epithet.

Статтю прийнято 4.03.2026

Статтю затверджено до публікації 10.04.2026

Дата публікації 25.05.2026